

“Evde, Okulda, Sokakta, Kışlada, Gözaltında Şiddete Son!”

Şiddete Karşı Kadın Sivil Ağı, ikinci buluşmasını 18-19 Mart 2006 tarihlerinde yine Diyarbakır’da gerçekleştirdi.

Yeşil Alanlarımızı İmara Açmayın Kampanyası

Bakırköy STK Platformu tarafından yürütülen ve STGM tarafından desteklenen kampanyaya web sitemizden destek verebilirsiniz.

Aktivist Kızbes Aydın:

“İlk eylemimi ilkokulda yaptım..”

Siviliz

Nisan 2006 • Sayı 2

ISSN 1306-5297

Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen ve STGM tarafından yürütülen Sivil Toplumun Desteklenmesi Projesi bültenidir, iki ayda bir yayımlanır.

Merhaba...

Biliyorsunuz İçişleri Bakanlığı'nda "Dernekler Daire Başkanlığı" oluşturuldu. Eskiden dernekler Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlıydı ve dernek kurmak isteyen doğrudan polise gidiyordu, şimdi sivil bir yapı bu işlerle ilgilenmeye başladı. Derneklerle ilgili mevzuat da değişti. "Devletteki" sivilleşmenin/reformların sonuçlarını merak ettik ve farklı bölgelerden ve farklı ilgi alanlarından 40 derneğe şu soruları sorduk: Son iki yıl içinde sivil topluma yönelik yapılan yasal düzenlemeler bir değişiklik yarattı mı? Örgütlenme/örgütlü hareket etme hakları önünde ne gibi engeller olduğunu düşünüyorsunuz?

Verilen yanıtların hemen tümündeki ortak cevap "son dönemde pek çok olumlu gelişme oldu, olmadı dersek bu haksızlık olur" şeklindeydi. Özellikle toplantılarda ve gösterilerde polis baskısının eskiye göre çok azaldığı, kapalı mekânlarda yapılan toplantılara polisin gelip kamerayla kayıt alma âdetinin artık bittiği belirtildi. Bu olumlu gelişmelerin yanı sıra, STK'lar genel olarak yeni yasaların uygulanmasında devletten kaynaklı aksaklıkları şöyle sıraladılar:

1. Sivil örgütler arasında hâlâ ayrımcılık yapılıyor,
2. Bölgelere göre ayrımcılık yapılıyor,
3. Yeni dernekler mevzuatı, farklı kamu görevlilerince farklı biçimlerde uygulanabiliyor,
4. Yeni düzenlemeler hem görevliler hem örgütlerce çok iyi bilinmiyor,
5. Eski alışkanlıkları sürdürmek isteyenler var,
6. Sivil alanda devletin varlığı sürdürülmeye çalışılıyor.

Kolay mı yüzlerce yıllık alışkanlıkların bir çırpıda değişivermesi?

Sivil kalın...

STK projelerine yeni hibe olanakları

STGM tarafından yürütülen Sivil Toplumun Geliştirilmesi İçin Örgütlenme Özgürlüğünün Güçlendirilmesi Programı kapsamında iki adet hibe programının duyurusu yapıldı. Hibe Programlarının ilki olan "Türkiye'de Sivil Toplumun Güçlendirilmesi: Sivil Ağların, Kapasite Geliştirme Projelerinin ve Katılımcı Yerel Projelerin Desteklenmesi Programı", yerel düzeyde çalışan sivil toplum kuruluşlarının girişimlerine yönelik küçük ölçekli mali destek sağlamayı ve bu kuruluşların ağ kurma, proje geliştirme kapasitesini, lobi faaliyetlerini, kampanyalarını, iletişim ve halkla ilişkiler etkinliklerini geliştirmeyi ve teşvik etmeyi amaçlıyor.

Diğer Hibe Programı "Sivil Toplum Diyaloğunun Güçlendirilmesi: AB'de Gerçekleştirilen STK Etkinliklerine Katılım Programı" ise Türkiye'deki STK'ların AB'deki ve aday ülkelerdeki aynı konumda bulunan kuruluşlarla kadın, çocuk, gençlik, engelliler, çevre, insan hakları ve kültür konu alanlarında diyalog ve işbirliğini teşvik etmeyi amaçlayan, STK temsilcilerinin çalışma ziyaretlerine, değişim programlarına ve AB düzeyinde gerçekleştirilen platform, toplantı ve konferanslara katılmaları için mali destek sağlayacak.

Her iki hibe programı ile ilgili ayrıntılı bilgi ve başvuru belgelerine www.cfcu.gov.tr, www.stgm.org.tr ve www.deltur.cec.eu.int adreslerinden ulaşabilirsiniz. Ayrıca, STGM olarak, söz konusu hibe programlarına sunacağınız proje teklifleri konusunda elimizden geldiğince destek sağlamaya çalışacağımızı lütfen unutmayın. Program hakkında ve proje önerilerinizle ilgili sorularınızı [bilgi@stgm.org.tr](mailto: bilgi@stgm.org.tr) adresine bekliyoruz.

"Bu proje Avrupa Birliği tarafından desteklenmektedir."

"Bu proje STGM tarafından uygulanmaktadır."

Bu yayının içeriğinden yalnızca STGM sorumlu olup, hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmıyor olarak algılanmamalıdır.

“Şiddete Karşı Kadın Buluşması 2” yine Diyarbakır’daydı

“Evde, Okulda, Sokakta, Kışlada, Gözaltında Şiddete Son!” alt başlığı ile toplanan Şiddete Karşı Kadın Sivil Ağı, ikinci buluşmasını 18-19 Mart tarihlerinde yine Diyarbakır’da gerçekleştirdi. İlki Aralık ayında gerçekleşen toplantıya bu kez 45 kadın katıldı. İlkinde olduğu gibi, ikicisinde de militarizm-antimilitarizm konusuna yoğunlaşılın toplantılar, katılımcılar tarafından büyük bir heyecanla karşılandı.

Toplantı sonunda, katılımcılar arasında haberleşme ve tartışmayı sürdürmek üzere bir e-grup oluşturulmasına karar verildi. Toplantı sonunda acil eylem gruplarından kurumsal yapılanmalara kadar bir dizi öneri üzerinde tartışıldı. İşte birkaçı: Siyahlı Kadınlar benzeri bir kadın barış örgütlenmesi oluşturmak, kadınlardan oluşan ve hakikat komisyonları gibi çalışan platformlar kurmak, Türkiye’nin her köşesinden gelen kadınları, her yörenin mutfağında, kadınlık ortak paydasında buluşturmak, Gezen Mor Çarşısı benzeri kadınların el emeği ürünlerini değerlendirebilecekleri mecralar yaratmak, Kadın Barış Enstitüsü benzeri kurumsallaşmalara gitmek.

İhtiyaç Analizi ve Haritalama Çalışması yaptık

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi’nin (STGM) hedef grubu dahilinde bulunan kadın, çocuk, insan hakları, gençlik, çevre, engelliler ve kültür-sanat konularında yerel ölçekte aktif olarak çalışmalar yapan yerel sivil toplum örgütlerinin ihtiyaçları ve karşılaştıkları zorlukların bilimsel yöntemlerle tespit edilmesi amacıyla, 2005 Ekim ayı içinde ihtiyaç analizi ve haritalama çalışması yapıldı. Bu amaçla 8 ilde en az 32 STK ile çalışarak, anket, odak grup görüşmesi, derinlemesine görüşme, bilişsel haritalandırma ve katılımcı gözlem yöntemlerinden faydalanılarak STK’lara dair güncel bilgi elde edildi. Çalışmalar Yaşama Dair Vakıf (YADA) tarafından yürütüldü.

Haritalama çalışması sonunda hazırlanan kapsamlı rapora göre; kuruluşlar en önemli sorunlarının ekonomik yetersizlik olduğunu belirttiler. Örgütsel kültür, yetkin kadroların, üyelerin ve gönüllülerin

STGM Danışma Kurulu ikinci kez toplanıyor

STGM, 2005 yılı Haziran ayından bugüne dek gerçekleştirdiği tüm faaliyetleri birlikte gözden geçirmek üzere 24 Nisan’da, Danışma Kurulu ile buluşuyor. STGM, ilkeleri gereği, tüm hareket stratejisini hedef grubunda bulunan örgütlerle birlikte kararlaştırmayı ve yürütmeyi tercih ediyor. Hedef grubumuzdaki sivil toplum örgütlerine açık çağrı yaparak oluşturduğumuz danışma kurulumuzun ilk toplantısına 80’in üzerinde STK temsilcisi katılmıştı.

“Yeşil Alanlarımızı İmara Açmayın” Kampanyası sürüyor

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, Bakırköy STK Platformu’nun yürüttüğü Yeşil Alanlarımızı İmara Açmayın Kampanyası’na basılı malzeme giderlerini karşılayarak ve iletişim uzmanı sağlayarak destek veriyor. Bakırköy STK Platformu’na destek vermek için www.stgm.org.tr adresinde bulunan imza kampanyasına katılabilirsiniz. “Ayrımcılık” ya da “Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı” konusunda başlatmayı düşündüğünüz kampanyalara STGM’den destek almayı düşünüyorsanız, web sayfamızda bulunan “Kampanyalarınızı destekliyoruz” bağlantısında bulunan başvuru formunu doldurup bize göndermenizi bekliyoruz.

eksikliği sorunu daha sonra geliyor. Bu sorunların yanı sıra, STK’lar devletle, medyayla, genel olarak toplumla olan ilişkiler, süreklilik, sürdürülebilirlik, teknik ve fiziksel kapasite vb. ile ilgili sorunlarını da dile getirdiler.

Çalışma sonunda STK’ların karşılaştığı en büyük sorunun “sürdürülebilirlik” olduğu görüldü. STK’ların sürdürülebilirliğinin sadece bir kuruluşun ekonomik olarak hayatta kalmasıyla değil, aynı zamanda kuruluşun sürekli bir yapı olarak kendisini, eylemlerini, faaliyetlerini ve politikalarını geliştirmesi için yöntemler, yollar, mekanizmalar, araçlar ve kaynaklar bulması ile ilgili olduğu ve bu noktalarda desteklenmeleri gerektiği fark ediliyor. Raporu, Türkçe ve İngilizce olarak www.stgm.org.tr adresli web sayfamızdan edinebilirsiniz.

Mardin Kızıltepe’de Belediye ve STK’larla buluştuk

“Katılımcı Demokraside Yerel Yönetim-STK İşbirliği Çalışması”nın katılımcılarından biri olan Kızıltepe Belediyesi ve bölgedeki sivil toplum kuruluşları ile birlikte 22-23 Mart tarihlerinde bir buçuk günlük "ortak projeler / işbirlikleri oluşturmanın koşulları – yöntemleri" üzerine hep birlikte çalıştık. Bu çalıştay 20 STK aktivisti, yerel idare temsilcileri ve kamu kuruluşlarından katılımcılarla birlikte gerçekleştirdik.

STK Destek Merkezleri için buluştuk

STGM olarak 2007 yılından itibaren, Türkiye’de dört ilde "Yerel STK Destek Merkezleri" açılmasını amaçlıyoruz. Yerel destek merkezlerinin oluşturulmasına yönelik olarak, web sayfamızdan yaptığımız duyuru sonucu STGM’ye çeşitli illerden başvurular geldi. Başvuruda bulunan illerden Erzurum’da 24 Şubat, Samsun’da 1 Mart, Mardin’de 23 Mart, Diyarbakır’da 24 Mart 2006 tarihinde STK’ların katılımıyla bilgilendirme toplantıları gerçekleştirildi. Toplam 143 STK ile buluştuk ve hayallerimizi paylaştık.

Eskişehir Sivil-Yerel Oluşumu (ESYO) Platformu

Eskişehir-Odunpazarı’nda yerel yönetim ile yerel sivil örgütler arasında katılımcı yönetim modeli uygulamasının başlatılmasına yönelik ilk adımların atılması amacıyla 13-14 Şubat’ta Eskişehir’de sorun analizi, paydaş analizi ve SWOT analizi çalışmaları yapmıştık. Bu çalışma sonucunda, kent yönetiminde söz sahibi olan sivil bir güç birliği yaratmaya ve bunun için Eskişehir Sivil Platformu’nun kurulmasına yönelik çalışmalar yapılmasına karar verildi. Eskişehir Sivil – Yerel Oluşumu (ESYO) Platformu 1. toplantısını 4 Mart 2006 tarihinde gerçekleştirdi. Ne diyelim, darısı diğerlerinin başına. Hayırlı olsun ESYO!

STGM Eğitimleri

Eğitimlerimiz doludizgin devam ediyor

STGM, yerel sivil toplum kuruluşlarının kurumsal, idari ve teknik kapasitelerini artırmaya yönelik eğitim çalışmalarını sürdürüyor. Yola koyduğumuz 2005 yılının Ekim ayından bugüne kadar Kayseri, Antalya, İzmir, Ankara, İstanbul, Elazığ ve Nevşehir illerinde gerçekleşen eğitimlerimize, 27 farklı ilden toplam 500’ün üzerinde STK aktivisti katılım gösterdi. Böylece 150’nin üzerinde yerel STK’ya, iletişimden mevzuata, STK yönetiminden sivil toplum tartışmalarına, proje yönetiminden kaynak oluşturmaya bir dizi konuda destek sağlama fırsatı bulduk.

Eğitimlerimize katılan STK aktivistlerinin edindikleri bilgilerle eğitim sonrasında derneklerinde yürüttükleri kampanya ve çalışmaların haberlerini aldıkça, eğitimlerimiz için yüksek bir motivasyon kazanıyoruz. Proje Döngüsü Yönetimi Eğitimleri sonrasında ise, katılımcılarımız hazırladıkları projeleri bizimle paylaşıyorlar. Öte yandan, katılımcılarımızın değerli eleştirileri de programlarımızın geliştirilmesi için bize ışık tutuyor.

STK’lara Yönelik Kapasite Geliştirme ve Proje Döngüsü Yönetimi eğitimlerimiz önümüzde ki aylarda da Türkiye’nin farklı illerinde devam edecek. Eğitim çağrılarımız ve eğitimlerimiz ile ilgili haberleri web sitemizden takip edebilirsiniz.

Eğitimlerde gelecek dönem:

Nisan 2006:

24–28 Nisan Adana, Kapasite Geliştirme Eğitimi, Temel Düzey
25–29 Nisan Adana, Kapasite Geliştirme Eğitimi, İleri Düzey
Adana’da gerçekleştirilecek eğitime Osmaniye, Mersin, Hatay illerinden STK aktivistleri de katılabilecektir.

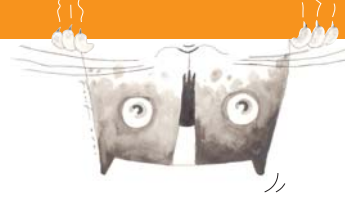
Mayıs 2006:

5–8 Mayıs Proje Döngüsü Yönetimi
Kayseri, Niğde, Nevşehir, Sivas, Yozgat illerinde çalışmakta olan STK’lara yönelik eğitimiz Ankara’da gerçekleştirilecektir.

5–8 Mayıs 2006 Proje Döngüsü Yönetimi
Samsun, Sinop, Çorum, Amasya, Tokat, Ordu illerinde çalışmakta olan STK’lara yönelik eğitimiz Ankara’da gerçekleştirilecektir

12–14 Mayıs 2006 Proje Döngüsü Yönetimi
Adana’da gerçekleştirilecek eğitime Osmaniye, Mersin, Hatay illerinden STK aktivistleri de katılabilecektir.

22-26 Mayıs, Kapasite Geliştirme Eğitimi, Temel ve İleri Düzey
Muğla’da gerçekleştireceğimiz eğitime Muğla ve Aydın illerinden STK aktivistlerinden aktivistler katılabilecektir.

Damdan Düşenlerin Hâli

Kızbes Aydın (Çiğli Evka2 Kadın Kültür Evi):

Kızbes Aydın 52 yaşında bir aktivist. İsmi "kız kes, kız yeter, kız olmasın" anlamına geliyor. İki erkek çocuktan sonra, ikinci kız olarak dünyaya gelince bu ismi koymuşlar, ama fayda etmemiş, ondan sonra beş kız, dört erkek daha gelmiş dünyaya. Kızbes Aydın, sürgünlerle geçen öğretmenlik hayatında önce köy güzelleştirme derneği kurmakla başladı aktivizme. Bir dizi derneğin kuruluş çalışmalarında yer aldıktan sonra, Sakarya'da hem Eğitim-Sen, Eğitim-Sen yöneticiliği yaptı, hem de Sakarya Demokratik Kadın Platformu'nu oluşturdu. Sakarya'da yaklaşık bin kadınla toplantılar, etkinlikler düzenlediler. Bir belediyenin kadın işçilere yönelik kötü uygulamalarını protesto etmek için, telefon zinciri ile beş yüz kadınla birlikte 15 dakikada toplanıp yürüyüşe geçmesi yeni bir sürgünle ödüllendirilmesine neden oldu. Adapazarı'nda bir siyasi partinin ilk kadın il başkanı ve ilk belediye başkan adayı oldu. '99 Marmara depremi sonrasında sokak kriz heyeti kurarak, deprem mağdurlarının talepleri için mücadele edenler arasındaydı. Bu mücadele, Çadırkentler Birliği'nin kurulması ile sonuçlandı. Diğer depremzedelerle birlikte düzenlemek istedikleri miting hazırlıkları sırasında kendini karakolda dayak yerken buldu. Öğretmenlikten emekli olunca DİSK'e bağlı Emekli-Sen başkanı oldu. Şimdilerde, İzmir'de kurdukları Çiğli Evka2 Kadın Kültür Evi çatısı altında kadın politikası üretiyor. Güneydoğu Anadolu'dan Çiğli'ye göç etmiş kadınları, ev işçisi kadınları evlerinden çıkarmak ve birbirleriyle kaynaştırmak için seminerler, film gösterimleri, şenlikler, halk oyunları, çocuk tiyatrosu, spor etkinlikleri, okuma-yazma kursları, müzik çalışmaları yürütüyor.

Yıllarca gerek kadın hareketi gerek sendikal mücadele içinde yer aldınız. Sokakta politika yapmak sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?

Sokakta politika yapmak, kulübedeki gibi düşündürmektir. Sokak halktır, kulübe halktır. Sokakta politika, geniş halk kesimlerinin politikasıdır. Sokakta politika yapan, sokağın nabzını tutabilir. Adamın biri damdan düşmüş de "Koşun, koşun! Bir doktor çağırın" demişler. Adam inlemiş, "Bana damdan düşen birini çağırın" demiş. Damdan düşenin halinden ancak damdan düşen anlar. İşte sokaktaki politika, damdan düşenlerin politikasıdır. Egemen erke karşı sivil inisiyatif demektir. Sokaktan, halktan kopuk mücadele, karaya vurmuş balık gibidir, toplar götürürler. Ama suda balık oldu mu, koskoca denizde bir balık, arasın dursunlar.

İlk eyleminizi kaç yaşında yaptınız?

İlkokul beşinci sınıftaydım, on yaşlarında olmalıyım. Erkek çocuklara gösterilen ihtimam, kız çocuklarından esirgeniyordu. En basitinden ağabeylerime ve erkek kardeşlerime her gün çift yumurta pişirilirdi, biz kızlara ara sıra bir veya yarım yumurta verilerdi. Kazın bunu ağabeyime, baş ve ayağı biz kızlara verilerdi. Yün kazaklar, çoraplar, güzel elbiseler öncelikle erkeklerle alınırdı, kızlarıinki geçiştirilirdi. Aklım erdi ereli hep isyan ederdim, bu eşitsizliğe. Bazen sofrada ağabeyimin, babamın önünden fazla butları, yumurtaları kapıtığım gibi kız kardeşlerime paylaşırdım. Dayak yerdim bu yüzden. Hiç mantıklı gelmezdi bu aileiçi eşitsizlik. Bir gün diğer kız kardeşlerimi de örgütledim. Babama karşı evde yürüyüş yaptık. Anamı da ayartmıştık. O da 'kız boykotuna' katılmıştı. Kartonlara "Eşit Sevgi istiyoruz", "Baba bizi de kucakla", "Biz de but, yumurta istiyoruz", "Bu evde boykot var" diye yazmış, babamı karşılamıştık. Babam çok şaşırılmıştı. Hatırladığım kadarıyla babama isteklerimizi kabul ettirmiştik.

Henüz çocukken boykot yapmakla kalmayıp bir de ev halkını örgütlerken, annenizin veya diğer kadınların bunu yapmaması, yapamaması üzerine kafa yoruyor muydunuz?

İnsanların düşüncelerini belirleyen, onların içinde bulunduğu verili koşullardır diye düşünüyorum. Hani derler ya, insan sarayda başka, kulübede başka düşünür. Ben aile içindeki eşitsizliği yaşamaya başladım bunun farkına varamazdım. Diyorsunuz ki, o koşulları yaşayıp ses çıkaramayanlar da var. Doğrudur. Bu da biraz algılama yeteneği, özveri ve farkındalıkla ilgilidir. Ama belirleyici olan içinde bulunulan maddi koşullardır. Algılama, zeka, yetenek, farkındalık ve özveri tetikleyici etmenlerdir. Bence normal zekalı her insan, koşullar uygunsa, özverili ise yeteneklerini de geliştirerek aktivist olabilir. Yeter ki biraz özverili ve sorumluluk duygusu gelişmiş olsun.

Aktivist olmak, yaşamınızı nasıl etkiledi?

Aktivist olmak, bana kişilik ve onur kazandırdı, mutluluk verdi. Halkım için verdiğim mücadeleden müthiş bir keyif aldım. Her şeyden önemlisi beni gençleştirdi, güzelleştirdi. Anladınız mı şimdi böyle genç ve güzel kalmamın sırrını (gülüyor). En önemlisi, çocuklarıma başını dik tutma ve onur denen büyük servetimi miras olarak bırakacağımı düşününce, gözlerimi rahat kapatabileceğim.

Kadın örgütleri ya da sadece kadınların katıldığı eylemler dışında, erkeklerin de bulunduğu karma örgütlerde, eylemlerde veya toplantılarda kadın olarak bulunmanın zorlukları oluyor mu?

Ben her şeyden önce insanım. Mücadele arkadaşlarıma da kadın ya da erkek olarak değil, öncelikle insan olarak bakarım. Cinsiyetleri aklımın köşesinden bile geçmez. Karşıyaka Emekli-Sen şube başkanlığı yaptığım dönemde, bizim emekli öğretmenleri evlerinde bulamıyordum. Sendikaya gelmedikleri için, mecburen kırcaathanelerine gidiyordum. Orada aيداتını veren, sendika davetiyesini alanlar olduğu gibi tuhaf tuhaf bakanlar da oluyordu. Ben aldırıyor, bunu böyle böyle kırcaaklar, diyordum. Yüzme bilmek için suya atlamak gerektiğine inanırım. Aslında bu davranış bile kendi çapında küçük bir devrimdir. Belki birkaç kez yadırgayacak, atıp tutacak. Ama bir şeylere de alışmak zorunda kalacak. Bu bazen, şahıs olarak bizim zararımız bedeline gerçekleşse bile. Zaten büyük dönüşümler hep özverili öncülerin verdiği bedeller üzerinden yükselerek halka mal olmamış mıydı?

89. Sok. 14/9
06550 Yıldız Çankaya ANKARA
Tel: 0312 442 42 62 (pbx)
Faks: 0312 442 57 55
e-posta: bilgi@stgm.org.tr
www.stgm.org.tr

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği adına sahibi: C. Sunay Demircan
Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Gamze Göker
Grafik Tasarım: M. Cem Kocataş
ISSN 1306-5297

Yönetim Kurulu Başkanı: Sunay Demircan
Başkan Yardımcısı: Levent Korkut
Genel Sekreter: Orhan Kemal Cengiz
Sayman: Serpil Sancar
Asil Üye: Şeyhmus Diken